

Vec C-358/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

9. jún 2021

Vnútroštátny súd:

Cour de cassation

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. máj 2021

Žalobkyňa:

Tilman SA

Žalovaná:

Unilever Supply Chain Company AG

Zhrnutie skutkových okolností a konania vo veci samej

- 1 V roku 2010 uzavrela žalobkyňa, spoločnosť Tilman SA založená podľa belgického práva, so spoločnosťou Unilever Supply Chain Company AG založenou podľa švajčiarskeho práva dohodu s názvom *Unilever Purchasing Contract* (ďalej len „U.P.C.“), v ktorej sa zaviazala zabaliť a obaliť krabice s čajovými vrecúškami za stanovenú cenu. V roku 2011 účastníci zmluvy podpísali druhú dohodu, ktorou sa upravila dohodnutá cena. Po zmene *modus operandi* vznikol spor v súvislosti so zvýšením ceny účtovanej žalobkyňou a žalovaná uhradila faktúry len čiastočne. Žalobkyňa vyzvala žalovanú na zaplatenie neuhradených súm.
- 2 Na prvostupňovom súde žalovaná tvrdila, že podľa jej všeobecných obchodných podmienok sú na prejednanie sporu príslušné len anglické súdy. Rozsudkom z 12. augusta 2015 prvostupňový súd rozhodol, že belgické súdy majú právomoc prejsť spor, ale že zmluva sa riadi a musí sa vykladať podľa anglického práva.
- 3 Žalobkyňa sa proti tomuto rozsudku odvolala. Podľa jej názoru sa zmluva musí podľa jej vlastných všeobecných obchodných podmienok riadiť a vykladať podľa belgického práva. Žalovaná podala vzájomné odvolanie, v ktorom tvrdila, že právomoc nemajú belgické súdy, ale anglické súdy.
- 4 V rozsudku z 12. februára 2020, ktorý vydal Cour d'appel de Liège (Odvolací súd Liège, Belgicko) (ďalej len „napadnutý rozsudok“), tento súd uznal odvolania za prípustné, vyhovel námietke nedostatku právomoci vznesenej žalovanou a konštatoval, že belgické súdy nemajú právomoc prejsť spor, ktorý vznikol v súvislosti s plnením spornej zmluvy na základe doložky o voľbe právomoci obsiahnutej vo všeobecných obchodných podmienkach žalovanej.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 5 Žalobkyňa na Cour de cassation (Kasačný súd, Belgicko) uviedla jeden dôvod kasačného opravného prostriedku založený na porušení článku 23 ods. 1 a 2 Dohovoru o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podpísaného 30. októbra 2007 v Lugane (Ú. v. EÚ L 147, 2009, s. 5) (ďalej len „Lugánsky dohovor II“), keďže napadnutý rozsudok prirovnáva spornú dohodu k zmluve uzavretej cez internet, v ktorej musí kupujúci pred dokončením kúpy zaškrtnúť políčko, že súhlasí so všeobecnými obchodnými podmienkami predávajúceho, a preto sa v ňom rozhodlo, že súhlas žalobkyne s doložkou o voľbe právomoci obsiahnutou vo všeobecných obchodných podmienkach žalovanej je preukázaný z dôvodu, že spornú zmluvu podpísala bez výhrad po tom, ako mala možnosť oboznámiť sa s uvedenými všeobecnými obchodnými podmienkami, stiahnuť si ich a vytlačiť bez toho, aby sa žalovaná ubezpečila, že boli žalobkyni skutočne poskytnuté.

- 6 V spornej dohode sa uvádza, že v prípade neexistencie zmluvných ustanovení, ktoré by stanovili inak, sa na ňu vzťahujú všeobecné obchodné podmienky pre nákup tovaru na stránke <https://e4us.unilever.com>, inými slovami, všeobecné obchodné podmienky dostupné na internetovej stránke žalovanej.
- 7 Tieto všeobecné obchodné podmienky nákupu obsahujú:
- článok 1.2, podľa ktorého dodávateľ akceptovaním U.P.C. súhlasí s tým, že uvedené obchodné podmienky sú súčasťou U.P.C., uplatňujú sa na ňu s vylúčením všetkých ostatných obchodných podmienok a že spolu s ustanoveniami U.P.C. upravujú zmluvný vzťah medzi zmluvnými stranami, a
 - článok 15.9, podľa ktorého anglické súdy majú právomoc rozhodovať o všetkých sporoch, ktoré vzniknú s súvislosťou s touto zmluvou a že táto zmluva sa riadi a vykladá podľa anglického práva.

Spor sa týka otázky, či táto dohoda o voľbe právomoci – alebo doložka o voľbe súdu – bola medzi účastníkmi zmluvy platne uzatvorená a teda či sa možno na ňu voči žalobkyni odvolávať.

Účastníci zmluvy sa dohodli na uplatniteľnosti Lugánskeho dohovoru II.

- 8 Článok 23 Lugánskeho dohovoru II stanovuje:

„1. Ak sa účastníci zmluvy, z ktorých jeden alebo viacerí majú bydlisko v štáte viazanom týmto dohovorom, dohodli, že súd alebo súdy štátu viazaného týmto dohovorom majú právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s konkrétnym právnym vzťahom, potom má právomoc tento súd alebo tieto súdy. Táto právomoc súdu je výlučná, ak sa účastníci [účastníci zmluvy – *neoficiálny preklad*] nedohodli inak. Takáto dohoda o voľbe právomoci musí byť [uzatvorená – *neoficiálny preklad*] buď:

- a) písomná alebo písomne potvrdená [písomne alebo ústne s písomným potvrdením – *neoficiálny preklad*], alebo
- b) vo forme, ktorá je v súlade s praxou, ktorú medzi sebou zaviedli účastníci zmluvy, alebo
- c) v medzinárodnom obchode vo forme, ktorá je v súlade so zvyklosťami, ktoré sú alebo majú byť účastníkom zmluvy známe, a ktorá je v takomto obchode dobre známa a pravidelne dodržiavaná účastníkmi, ktorí uzatvorili zmluvu typickú pre daný obchodný vzťah.

2. Komunikácia elektronickými prostriedkami, ktorá poskytuje trvalý záznam o dohode, sa považuje za „písomnú“.

...“

- 9 Toto ustanovenie je totožné s článkom 23 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) nazývaného „nariadenie Brusel I“ (nahradené od 10. januára 2015 nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1, nazývaným „nariadenie Brusel Ia“). Cieľom Lugánskeho dohovoru II, ktorý podpísali členské štáty Európskej únie s Islandom, Nórskom a Švajčiarskom, je totiž rozšíriť na tieto tri štáty pravidlá obsiahnuté v nariadení Brusel I.
- 10 So zreteľom na tento cieľ, na podstatnú súvislosť, ktorá existuje medzi Lugánskym dohovorom II a nariadením Brusel I a na skutočnosť, že Lugánsky dohovor II je neoddeliteľnou súčasťou práva Únie a že Súdny dvor má preto právomoc rozhodovať o výklade jeho ustanovení, pokiaľ ide o ich uplatňovanie súdmi členských štátov „[k]aždý súd pri uplatňovaní a výklade tohto dohovoru náležite prihliadne na zásady obsiahnuté v každom relevantnom rozhodnutí k ustanoveniam tohto dohovoru alebo porovnateľným ustanoveniam Lugánskeho dohovoru z roku 1988 a právnych nástrojov uvedených v článku 64 ods. 1 tohto dohovoru, ktoré vydali súdy štátov viazaných týmto dohovorom a Súdny dvor [Európskej únie]“ (t. j. najmä nariadenie Brusel I) (článok 1 Protokolu č. 2 k Lugánskemu dohovoru II).
- 11 Článok 23 ods. 1 a 2 Lugánskeho dohovoru II sa preto musí vykladať v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie týkajúcou sa článku 23 nariadenia Brusel I.
- 12 Výklad Súdneho dvora týkajúci sa ustanovení Bruselského dohovoru z 27. septembra 1968, ktorý predchádzal nariadeniu Brusel I, platí aj pre naposledy uvedené nariadenie, pokiaľ je možné považovať ich ustanovenia za rovnocenné (rozsudok z 23. októbra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 25 a citovaná judikatúra).
- 13 Podľa Súdneho dvora je cieľom formálnych podmienok stanovených v článku 23 nariadenia Brusel I (predtým článok 17 Bruselského dohovoru z 27. septembra 1968) zabezpečiť, aby bol súhlas zmluvných strán skutočný. Ak je splnená jedna z formálnych podmienok stanovených v článku 23, súhlas je udelený (rozsudok z 24. júna 1981, Elefanten Schuh, 150/80, EU:C:1981:148, bod 29).
- 14 Problém je pomerne jednoduchý, ak sú všeobecné obchodné podmienky priamo pripojené k zmluve. V opačnom prípade je situácia zložitejšia. Pri skúmaní podmienok preukázania reálnosti súhlasu zmluvnej strany s doložkou o voľbe právomoci obsiahnutou vo všeobecných obchodných podmienkach druhej zmluvnej strany, ak tieto všeobecné obchodné podmienky nie sú priamo pripojené k zmluve, Cour d'appel (Odvolací súd) poukázal na závery v rozsudkoch zo 14. decembra 1976, Estasis Saloti di Colzani (24/76, EU:C:1976:177) a z 21. mája 2015, El Majdoub (C-322/14, EU:C:2015:334) a konštatoval, že:

- pokiaľ ide o podmienku, že ak všeobecné obchodné podmienky nie sú priamo pripojené k zmluve, musí sa na ne výslovne odkázať, sporná zmluva, ktorú žalovaná predložila žalobkyni na podpis, výslovne stanovuje, že sa riadi všeobecnými obchodnými podmienkami žalovanej, ak v nej alebo v iných dohodách medzi účastníkmi zmluvy nie sú obsiahnuté iné ustanovenia;
 - pokiaľ ide o podmienku, že odkaz na tieto všeobecné obchodné podmienky musí mať možnosť skontrolovať osoba konajúca s náležitou starostlivosťou, v spornej zmluve sa uvádza hypertextový odkaz, ktorý žalobkyni umožňuje prístup k všeobecným obchodným podmienkam žalovanej, prvostupňový súd uviedol, že tento odkaz odkazuje na stránku, ktorá ponúka dve záložky: *Log on* a *General Supplier Information*, ktorá vedie na stránku ponúkajúcu stiahnutie rôznych dokumentov vrátane všeobecných obchodných podmienok nákupu, je nesporné, že účastníci zmluvy používajú anglický jazyk pri všetkých svojich obchodných transakciách, ktoré sa vzhľadom na predložené dokumenty uskutočňujú len elektronicky, žalobkyňa je teda oboznámená s nástrojmi výpočtovej techniky a s „novými prostriedkami komunikácie“ a nikdy nevyjadrila najmenšiu výhradu k tomu, že by nemala prístup k všeobecným obchodným podmienkam žalovanej;
 - pokiaľ ide o podmienku, že všeobecné obchodné podmienky prenášané elektronickými prostriedkami sa musia dať zaznamenať na trvalé médium, postačuje len „možnosť“, stránka internetovej stránky žalovanej, na ktorej sú uvedené jej všeobecné obchodné podmienky a ktorá je prístupná prostredníctvom hypertextového odkazu, musí umožňovať ich vytlačenie a uloženie pred uzavretím zmluvy, prvostupňový súd uviedol, že všeobecné obchodné podmienky žalovanej boli medzi dokumentmi, ktoré si žalobkyňa mohla stiahnuť, a teda vytlačiť, a žalobkyňa podpísala spornú zmluvu bez výhrad po tom, ako mala možnosť oboznámiť sa so všeobecnými obchodnými podmienkami žalovanej, stiahnuť si ich a vytlačiť.
- 15 Žalobkyňa na Cour de cassation (Kasačný súd) uviedla, že je nesporné, že podpísala zmluvu, ktorá obsahovala jednoduchý odkaz na všeobecné obchodné podmienky žalovanej, ktoré sú dostupné na jej internetovej stránke. Napadnutý rozsudok nesprávne prirovnáva spornú dohodu k „zmluve uzavretej prostredníctvom internetu“, v rámci ktorej musí kupujúci „pred dokončením nákupu zaškrtnúť políčko, ktorým vyjadruje (svoj) súhlas so všeobecnými podmienkami predávajúceho“. Žalobkyňa nebola nijakým spôsobom nabádaná k formálnemu prijatiu všeobecných obchodných podmienok žalovanej kliknutím na príslušné políčko na jej webovej stránke. Z toho vyplýva, že poznatky vyplývajúce z judikatúry, ktoré uplatnil cour d'appel (odvolací súd), nemožno uplatniť na konkrétnu situáciu, ktorá mu bola predložená, keďže situácia, keď zmluvná strana podpíše dokument obsahujúci odkaz na všeobecné obchodné podmienky prístupné online, sa líši od situácie, keď táto zmluvná strana formálne a priamo súhlasí s týmito všeobecnými obchodnými podmienkami zaškrtnutím príslušného políčka.

- 16 Preto dospel k záveru, že napadnutý rozsudok nie je právne odôvodnený v rozsahu, v akom v ňom súd rozhodol, že súhlas žalobkyne s doložkou o voľbe právomoci obsiahnutou vo všeobecných obchodných podmienkach žalovanej je preukázaný z dôvodu, že spornú zmluvu podpísala bez výhrad po tom, ako mala možnosť oboznámiť sa s uvedenými všeobecnými podmienkami, stiahnuť si ich a vytlačiť, čím sa obmedzil na konštatovanie, že všeobecné podmienky žalovanej boli prístupné, avšak zdržal toho, aby sa uistil, že boli skutočne poskytnuté žalobkyni a že ich výslovne prijala, zatiaľ čo podmienky, ktorým podlieha platnosť doložiek o voľbe právomoci, sa majú vykladať reštriktívne, pokiaľ sledujú prvoradý cieľ, ktorým je zabezpečiť skutočný súhlas dotknutých osôb.

Prejudiciálna otázka

- 17 Cour de cassation (Kasačný súd, Belgicko) sa domnieva, že preskúmanie tohto dôvodu kasačného opravného prostriedku vyžaduje, aby sa Súdnemu dvoru Európskej únie položila táto otázka:

„Je v súlade s článkom 23 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Dohovoru o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podpísaného 30. októbra 2007 v Lugane, ak je doložka o voľbe právomoci obsiahnutá vo všeobecných obchodných podmienkach, na ktoré odkazuje písomne uzavretá zmluva prostredníctvom hypertextového odkazu na internetovú stránku, z ktorej si možno uvedené všeobecné obchodné podmienky prečítať, stiahnuť a vytlačiť bez toho, aby bol účastník, voči ktorému možno túto doložku uplatniť, vyzvaný prijať tieto všeobecné obchodné podmienky zaškrtnutím políčka na uvedenej internetovej stránke?“